

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

29 август 2014 г. – Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Коя е южната граница на създадената през 681 г. Дунавска България?

- А) Карпатите
- Б) Егейско море
- В) Черно море
- Г) Стара планина

2. Хан Омуртаг въвежда комитатите, за да:

- А) централизира държавата
- Б) спре проникването на християнството
- В) разшири границите на ханството
- Г) стимулира развитието на търговията

3. Кой владетел издава грамотата, част от която е дадения откъс?

„Моето царство дава тази повеля на дубровнишката страна, на обичните и всеверни гости на царството ми да ходят по цялата страна на царството ми с каквато и да било стока, да внасят, изнасят или каквато и да било стока да пренасят...”

- А) Иван Владислав
- Б) Иван Асен II
- В) Иван Александър
- Г) Иван Шишман

4. Хрисовулът е:

- А) златна монета
- Б) златопечатна грамота
- В) съд за вино
- Г) дворцова длъжност

5. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

- А) победа на българите при Върбишкия проход, покръстване на българите, преместване на българската столица от Плиска в Преслав
- Б) падане на България под византийска власт, битка при с. Ключ, завземане на Средец от хан Крум
- В) уния на цар Калоян с Римската църква, въстание на Асен и Петър, победа на българите при Одрин
- Г) възкачване на цар Иван Александър на престола, въстание на Ивайло, падане на България под османска власт

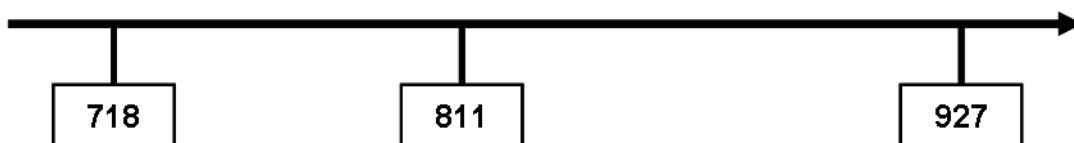
6. Българското пратеничество до предводителя на Третия кръстоносен поход Фридрих I Барбароса иска:

- А) признаване на българския църковен глава за патриарх
- Б) военна помощ срещу Византия
- В) признаване на царската титла на Петър
- Г) брак с дъщерята на Фридрих Барбароса

7. Какъв сан е даден на българския църковен глава от римския папа през 1204 г.?

- А) патриарх
- Б) митрополит
- В) презвитер
- Г) примас

8. Кое събитие НЕ е означено върху линията на времето?

- А) учредяването на Българската архиепископия
- Б) победата на хан Тервел над арабите при Константинопол
- В) българската победа при Върбишкия проход
- Г) официалното признаване на царската титла на Петър

9. Кой от книжовниците НЕ е представител на Търновската книжовна школа?

- А) Григорий Цамблак
- Б) Константин Костенечки
- В) Евтимий Търновски
- Г) Йоан Екзарх

10. През периода XV-XVII в. като важни културни средища в българските земи се утвърждават:

- А) манастирите
- Б) читалищата
- В) взаимните училища
- Г) градовете

11. Кърджалиите са:

- А) майстори ковачи
- Б) самостоятелни владетели
- В) дворцови служители
- Г) разбойници

12. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията от живота на Паисий Хилендарски?

1) среща с поп Стойко Владиславов в Котел; 2) написване на „История славянобългарска“;
3) таксидиот на Хилендарския манастир; 4) пътуване до Сремски Карловци.

- А) 2, 1, 3, 4
- Б) 3, 2, 1, 4
- В) 4, 2, 1, 3
- Г) 3, 4, 2, 1

13. Първото девическо училище в българските земи през Възраждането е открито в:

- А) Пловдив
- Б) Плевен
- В) Карлово
- Г) Копривщица

14. След Кримската война основното искане на българите в църковната борба е:

- А) изграждане на български храм в Цариград
- Б) откриване на училище за свещеници
- В) създаване на независима църква
- Г) издаване на български вестник и книги

15. През коя година се провежда Обединителното събрание на БРЦК и ВРО?

- А) 1869 г.
- Б) 1872 г.
- В) 1873 г.
- Г) 1875 г.

16. Кое е вярното твърдение?

- А) Васил Левски е създател на Вътрешната революционна организация.
- Б) С издаването на Хатишерифа се учредява Българската екзархия.
- В) Добродетелната дружина е за последователни революционни действия.
- Г) Априлското въстание остава без последствия за българите.

17. На кого принадлежат, според Захари Стоянов, следните думи:

„Моята цел е постигната вече! В сърцето на тирана аз отворих такава люта рана, която никога няма да заздравей, а на Русия - нека тя заповяда!...“

- А) Васил Левски
- Б) Георги Бенковски
- В) Георги Раковски
- Г) Панайот Волов

18. Коя институция НЕ е създадена през периода на Временното руско управление?

- А) Българската национална банка
- Б) Народната библиотека в София
- В) Народният театър в София
- Г) Българската земска войска

19. Мисията на барон Каулбарс в България довежда до:

- А) уреждане на отношенията с Османската империя след Сръбско-българската война
- Б) осигуряване на държавен заем за България в навечерието на Първата световна война
- В) скъсване на дипломатическите отношения между Русия и Княжество България
- Г) сключване на мирния договор в Букурещ след Междусъюзническата война

20. Кой закон е свързан с политиката на протекционизъм, провеждана в края на XIX в.?

- А) Закон за народното опълчение
- Б) Закон за насърчение на местната индустрия
- В) Закон за изстребление на разбойниците
- Г) Закон за защита на държавата

21. От кой договор е следният текст?

„Единствен член

Мирът се възстановява между кралство Сърбия и княжество България от дата на подписване на този договор.“

- А) Лондонски договор 1913 г.
- Б) Букурещки договор 1886 г.
- В) Ньойски договор 1919 г.
- Г) Берлински договор 1878 г.

22. Коя партия е създадена след 1894 г.?

- А) Консервативната партия
- Б) Либералната партия
- В) Българският земеделски народен съюз
- Г) Народнолибералната партия

23. Кой от заемалите поста министър на народното просвещение в Княжество България е историк по образование?

- А) Петко Славейков
- Б) Константин Величков
- В) Иван Шишманов
- Г) Константин Иречек

24. Кой член от Закона за народното просвещение от 1891 г. разкрива демократичния характер на образованието в Княжество България?

„Чл. 5. Народното просвещение обема: началното училище, средното, специалното и висшето учение. Чл. 6. Училищата в Българското княжество се разделят на народни... и на частни... Чл. 7. В народните училища се приемат децата на всички жители в държавата без разлика на вяра и народност. Чл. 9. Всички деца на възраст от шеста навършена до включително дванадесетата година са длъжни да следват курса на началното училище.“

- А) Чл. 5
- Б) Чл. 6
- В) Чл. 7
- Г) Чл. 9

25. Управлението на Александър Стамболийски намира широка обществена подкрепа в средите на:

- А) селяните
- Б) буржоазията
- В) работниците
- Г) интелигенцията

26. Кой от законите, издадени в България, следва примера на антиеврейското законодателство в Германия?

- А) Закон за трудовата повинност
- Б) Закон за защита на нацията
- В) Закон за разтуряне на партийно-политическите организации
- Г) Закон за защита на държавата

27. На кого принадлежи идеята за създаване на ООН?

- А) на Удроу Уилсън
- Б) на Йосиф Сталин
- В) на маршал Петен
- Г) на Жорж Клемансо

28. Изразът *позиционна окопна война* характеризира етап от военните действия през:

- А) Втората световна война
- Б) Руско-японската война
- В) Първата световна война
- Г) Междусъюзническата война

29. Кое събитие става след Аншлуса?

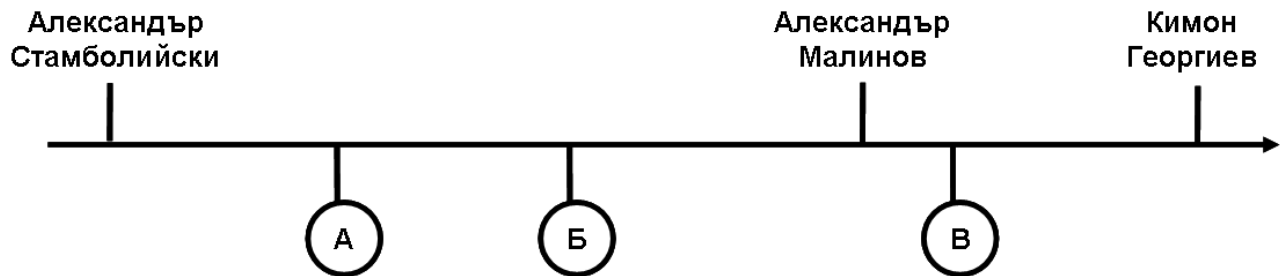
- А) сключване на Мюнхенското споразумение
- Б) подписването на Версайския договор
- В) взимането на властта от Хитлер в Германия
- Г) Голямата депресия в САЩ

30. България се присъединява към Европейския съюз през:

- А) 1995 г.
- Б) 2004 г.
- В) 1989 г.
- Г) 2007 г.

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени български министър-председатели, управлявали в годините след Първата световна война. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете липсващите имена, така че да бъде спазена хронологическата последователност на управлението им.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието:

- А) латински император претърпял поражение от българите при Одрин
- Б) помощник на Васил Левски, застрелял се на пристанището в Русе
- В) български цар, през чието управление е подписана Крайовската спогодба

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт:

- А) създаване на глаголицата
- Б) издаване на вестник „Дума на българските емигранти“
- В) основаване на фашистката държава в Италия

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (*геноцид, вето, капитулация, тимар, васал, нумизматика*), което съответства на даденото определение:

- А) прекратяване на въоръжена борба и предаване на въоръжените сили на една от воюващите страни
- Б) зависим феодал
- В) целенасочено и систематично унищожаване на дадена национална, етническа или религиозна група

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската или от съвременната световна история:

- А) кавхан
- Б) пакт
- В) окупация

36. Прочетете внимателно откъса и отговорете на поставените въпроси:

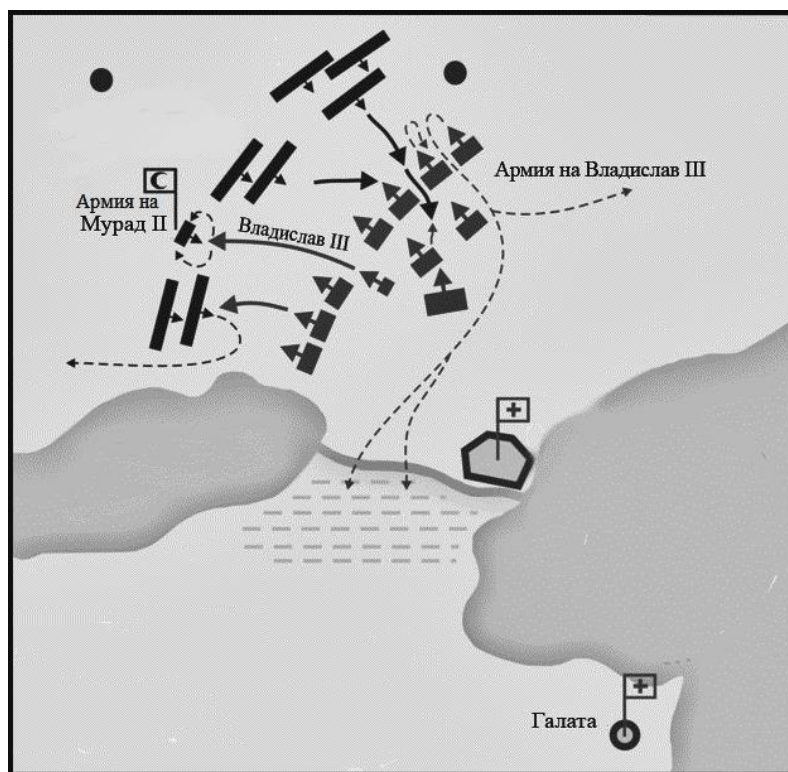
- А) Коя е организацията, за която се разказва в откъса?
- Б) Защо дейците на тази организация не могат да си поставят за цел „*прямо присъединяване на Македония към България*“?
- В) Кое събитие е аргументирало твърдението в подчертания израз?

„...Разисква се надълго върху целта на тая организация и по-сетне се спряхме върху автономията на Македония с предимство на българския елемент. Не можехме да възприемем гледището „*прямо присъединяване на Македония към България*“, защото виждахме, че туй ще срещне големи мъчности поради противодействието на великите сили и аспирациите на съседните малки държави на Турция. Минаваше ни през ума, **че една автономна Македония сетне би могла по-лесно да се присъедини с България**, а в краен случай, ако това не се постигне, ще може да послужи за обединително звено на една федерация на балканските народи.“

Из спомените на д-р Христо Татарчев

37. Разгледайте внимателно картосхемата и отговорете на поставените въпроси:

- А) Къде и през коя година се е състояла тази битка?
- Б) Кои са двете противостоящи си армии, командвани от Владислав III и Мурад II?
- В) Името на кой предводител на една от армиите НЕ е отбелязано на картосхемата?

38. Разгледайте снимката на Народното събрание и отговорете на поставените въпроси:

А) По време на коя война и в резултат от какви действия са разрушенията?

Б) Кои са извършителите на тези действия?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

В какво се изразява историческото значение на делото на учениците на Кирил и Методий в България?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Кога и при какви исторически обстоятелства учениците на Кирил и Методий се озовават в България?
2. Защо княз Борис решава да покровителства дейността им?
3. Кои са основните моменти в дейността на учениците на Кирил и Методий в българските земи?
4. Какви са последиците от културно-просветната дейност на Кирило-Методиевите ученици за по-нататъшното развитие на християнска България?